տեղերն յայտնի չեն. (41) Սհառն քաղաք, Զօղայ քաղաք, Զերդունի դաշտակ, Հոմէնք տեղի։ (42) Ներսմէհրայ ուխտ, Զրվըշտիկ։ (51) Աստղաբլուր, Տրտուական գետ (գուցէ Թարթառն իցէ). Զղախտեղի։ Զինող թագաւորքն և իշխանքն են Աղուանից (43) Վաչական արքայ, Ուռնայր արքայ։ Զիւանշիր իշխան, Սանատրուկ իշխան, Զաւատ, Զումշուտ, Զհանկիր իշխանք են։

Զատ սխալ է Աղուանից աշխարհի արեւելեան նահանգը կամ գաւառները համարել Փայտակարան և դնել Երասխի և Կուրի արեւելեան կողմերումն, և մինչեւ անգամ վստահութեամբ ասել "Փայտակարան քաղաքն այժմ կոչվում է Սալիան"։ (Աղուանք և դրացիք իւր) Փայտակարանը շատ պատմութեան ասելով է Փայտաշատ՝ այն է անտառապատ Լանքարանը՝) իսկ նորա գաւառները "զոր այժմ Ատրպատական ունի" ըստ Խորենացւոյն, են Երասխի աջ կողմերում եղածներն, բայց թէ ըստ Խորենացւոյ աշխարհագրութեան Փայտակարան նահանգի սահմաններն անցել են Երասխի ձախ կողմն և հասել են մինչեւ Բաղաւան (Բաղու) և Եօթնվորակեան Բաղինք (Սուրախանի). այդ շատ տեղ է պատահել, ըստ որում երբեմն գաւառները և մինչեւ անգամ նահանգները այս և այն աշխարհից վերցրած միացրել են մի ուրիշ աշխարհի հետ։ Զոր օրինակ Նախիջեւան քաղաքը իւր Զահուկ, Երնջակ, և Գողթն գաւառներովն որ իսկապէս Արարատեան նահանգի արեւելեան մասն են, և ըստ Խորենացւոյ արքունի կալուած էր համարւում, բայց թագաւորք պարգեւում էին երբեմն Սիւնեաց իշխաններին և երբեմն Վասպուրականի իշխաններին, երբ մի մեծ ծառայութիւն էին անում տէրութեան։ Եւ այսպէս է պատահել, որ Խորենացւոյ աշխարհագրութեան մէջ երեւում է մեծ սխալը, այն է՝ յետ ասելոյ «Սիւնիք յելից կայ Արարատայ"։ Սիւնեաց և Արարատայ

---

[1]) Սարգիս եպիսկոպոս Զալալեանց իւր ատրպատականի մէջ էջ Բ. 266 ասէ. "Փայտակարան է դաշտ ընդարձակ, ունի գնամանուն քաղաք յեղը Կասպիական ծովուն, թուի թէ փոփոխութեամբ անուան կոչի Լանքարան Ուրանոր թագաւորեաց արքայն Սանատրուկ։

Մատթէոս Ուրհայեցին յօդ ՃԻԶ. գՊարտաւն անուանէ Փայտակարան։